

כי תבוא (327)

אלה יעמדו לְבָרְךָ אֶת הָעָם עַל הַר גִּרְזִים... וְאַלֶּה יַעֲמָדוּ
עַל הַקְּלָלָה בְּהַר עֵיבָל (כו, יב, יג)
מדוע לענין ברכה נאמר: "יעמדו לְבָרְךָ", ואילו לענין
קללה לא נאמר: "יעמדו לקלל", אלא: "יעמדו עַל
הַקְּלָלָה". אפשר לפרש על פי מה שאמרו חז"ל (ברכות
ז:): כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא
לטובה, אפילו על תנאי, לא חזר בו. ברכה שיצאה מפי
ה', לעולם היא מתקיימת. לכן לגבי ברכה על הר גריזים
נאמר "לְבָרְךָ אֶת הָעָם", כי ודאי הברכה תחול ותתקיים.
לעומת זאת, קללה שמבקש ה' לקלל את ישראל, אף אם
כבר יצאה מפי ה', בקל היא מתבטלת, השי"ת בחסדו
ובטובו הגדול מפשפש למצוא איזו סיבה כדי לחזור בו
ולבטלה. לפיכך לגבי הקללה בהר עיבל לא נאמר
"לקלל את העם" בפועל, אלא רק "יעמדו עַל הַקְּלָלָה",
ואם תימצא איזו סיבה לבטלה הרי היא תתבטל מן
העולם. *ומתוך האור בשם "ספר בן פורת יוסף"*

בְּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר (כח, ג)
בעיר, בשכר המצוות שאתה עושה בעיר (מדרש). יש בני
אדם שבביתם פנימה הריהם מקיימים תורה ומצוות,
אולם בבואם בין הבריות הם נחשלים ביהדותם, לבל
יֵאמַר עליהם חלילה כי "חשוכים" הם, "נחשלים"
וכדומה, על כן אמר הכתוב: "בְּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר", רק אם
לא תבוש ותקיים את המצוות גם בעיר, לעיני כל
הבריות, אזי תהיה ברוך. וכך אמר גם בסימן הראשון
בשולחן ערוך: ולא יתבייש מפני המלעיגים עליו.
ספר "מעניה של תורה"

ברכת פרי בטן הוקדמה לברכת המזון
בְּרוּךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמָתְךָ וּפְרִי בְּהֶמְתְּךָ שָׁגַר אֲלֶפֶיךָ
וְעִשְׂתֹּרוֹת צֶאֱנָךְ. בְּרוּךְ טַגְאָךְ וּמִשְׁאֲרֶתְךָ (כח, ד, ה)
בברכות, הוזכרה קודם הברכה בילדים ולאחר מכן
ברכת הפרנסה, לעומת זאת בקללה אומרת התורה
"אָרוּר טַגְאָךְ וּמִשְׁאֲרֶתְךָ. אָרוּר פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמָתְךָ"
(כח, יז, יח) קודם קללת המזון ורק אחר כך קללת פרי
הבטן, הבנים. כך יש לפרש: כאשר זוכה אדם לעשירות,
ילדיו בסכנה גדולה, עלולות להתעורר בעיות שונות
בגידולם ובחינוכם הטהור, לכן הקדים הקב"ה את
הברכה לפרי בטן, ורק בהמשך, אחרי שהילדים יגדלו
וילכו לשיבות, תגיע ברכת "טַגְאָךְ וּמִשְׁאֲרֶתְךָ", ה' יעזור
ותהיה עשיר. אולם כשמדבר על הקללה, כאן אומר
הקב"ה לא רק שתהיה עני, אלא גם ילדיו לא יהיו
מבורכים, חלילה!

ומתוך האור בשם ה"חתם סופר"

לדעת כי לה' הארץ ומלואה
וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה
(כו, א)
שואל ה"אפריון": למה כתבה התורה: "וְהָיָה כִּי
תָבֹא", ולא כלשון שנוקטת בפסוקים אחרים "וְהָיָה כִּי
יבִיאךָ"? מובא במפרשים, כי הטעם להבאת הביכורים
הוא, כדי שידע האדם כי לה' הארץ ומלואה, והאדם
אינו אלא כאריס, ומדרך האריס הנאמן להביא את
הפירות הראשונים לבעל הבית. זהו שנאמר: "וְהָיָה כִּי
תָבֹא", שמא יעלה בלבך שאתה בעצמך בכוחך באת אל
הארץ וירשת אותה, לא כן הדבר! וכדי להוציא מלבך
המחשבה הזאת, צותה התורה על מצות ביכורים
שבה אומר האדם: "ויבאנו אל המקום הזה ויתן לנו את
הארץ הזאת... ועתה הנה הבאתי ראשית פרי האדמה
אשר נתתה לי ה'", הכל מאת ה', מאומה אינו מכוחי
ומעוצם ידי. *ספר "יחי ראובן"*

אפילו פעולה פשוטה, צריכה להיעשות על פי התורה
שְׁמַתָּ בִטְנָא (כו, ב)
לשם מה צריכה התורה לכתוב את המילים "שְׁמַתָּ
בִטְנָא"? וכי לא הייתי יודע זאת בעצמי, שהחולך להביא
ביכורים יצטרך להניחם בטנא? משיב על כך האור
החיים הקדוש לקמן (פסוק ה'), ואומר: ורמוז שצריך כל
מפעלות הטובות שעשה, יהיו על פי דבריהם, כאומרו
(לעיל פרק יז, יא) "עַל פִּי תַתְּרָה אֲשֶׁר יוֹרֶדָה וְעַל הַמִּשְׁפָּט
וְכו... והתורה והמשפטים ביארו אותם חכמים בששים
מסכתות כמנין טנא, שזולת זה, הגם שיעשה כל מצוות
שבעולם, ישרף הוא והם. דהיינו, שאפילו פעולה
פשוטה כמו הנחת הפירות בטנא, צריכה להיעשות
מתוך ציות לדברי התורה והמצוה, ודביקות בחכמיה,
ולכן כתבה התורה במפורש שיניח בטנא, שיהא נחשב
לו כמי שציית. ומכאן, שכל הפעולות שאדם עושה
בחיי צריכות להיות נגזרות על פי חכמי התורה.
ספר עלינו לשבח דברים ב

עֲשִׂיתִי כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי (כו, יד)
שמחתי ושימחתי בו (רש"י). לכאורה האין מרומז דבר
זה בהכתוב שלפנינו. ונראה דאמרו חז"ל (ברכות ה:):
דבכל מקום המוכר עצב והקונה שמח, אבל במתן תורה
היה הקב"ה המוכר שמח וגם שימח את בני ישראל. וזה
שאומר, עשיתי בכל אשר צויתני, שעשיתי עכשיו כמו
שעשית אתה הקב"ה בעת צויתני את המצוות המתן
תורה, והיינו ששמחתי ושימחתי את אחרים בו, כשם
שהקב"ה בנתינתו את התורה שמח ושימח את אחרים.
ספר "לקח טוב"

ובכל משלח ידך (כח. ח)

באסמך, אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין לא בדבר השקול, לא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי (תענית ח', ב"מ מב). אין אדם יכול לעשות מצוה כראוי, עד כדי שתביא לו ברכה, כל זמן שהוא שוקלה ומודדה תחילה ומרבה להשיב אם כדאי לעשותה או לו: שכן אחרי רוב שיקולים וחשובים בא היצר הרע בחשבונותיו הוא המטיל בו קרירות, ומקשה עליו את עשיית המצוה, אדם צריך איפוא לגשת לעשיית מצוה בהתלהבות ובתשוקה, ללא חשבונות הרבה, כי אז הוא מצליח לעשותה כראוי והיא מביאה לו ברכה.

ספר "מענה של תורה"

פתח אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל (כח. מז)

הקשה רב האי גאון: תמוה דאטו בשביל שאין עובדין בשמחה באים הצ"ח קללות נוראות? וביאר כי הנה יש מי שחוטא מחמת שאינו יכול להתגבר על יצרו, אבל צר לו מאוד על שאין לו כח להשמר מן העבירה והוא חושק ומצפה להיות באמת ירא שמים, ואף שעושה עוון אינו שמח עם העוון אלא רוחו שפלה עליו. אולם יש חוטאים המה המינים והאפיקורסים השמחים עם הרעה וששים בעוונותיהם, כי פרקו לגמרי עול מלכות שמים מעליהם ואינם מרגישים שום צער בחטאותם, ועליהם שפיר מגיעים הצ"ח קללות. וזה כוונת הכתוב: "פתח אשר לא עבדת את ה' אלוקיך", כשעשית את עבירות, והחטאים עשית "בשמחה ובטוב לבב", ולא בצער מאונס היצר, על כן בדין שתטול עונשך.

ספר "להתעורר באהבתך"

והיה פאשר שש ה' עליכם להיטיב אתכם ולהקפדות אתכם פן ישיש ה' עליכם (כח. סג)

נראה לפרש דאיתא (מגילה י'): א"ר אליעזר הוא אינו שש אבל אחרים משיש, ונראה לתת טעם על מה שהקב"ה משיש את אחרים שישמחו על צרות ישראל, דזהו לטובתן של ישראל, כי אמר הכתוב: "בנפול אויבך אל תשמח וכו' פן יראה ה' והשיב מעליו אפו" (משליכד. יח) ונמצא שאם שמחים אויבי ישראל על צרתן אז יסור החרון אף מהקב"ה מעל בני ישראל, ולכן משיש הקב"ה את האחרים כדי שיזכו ישראל לרחמים. וזה כוונת הכתוב: "והיה פאשר שש ה' עליכם להיטיב אתכם", דכשם ששמח הקב"ה להטיב לישראל, כן ישמח עכשיו ויטיב לישראל, וכיצד, מתוך שישיש את אחרים בעת שישבולו ישראל ח"ו צרות עי"ז ייטיב גם לישראל כי ישוב חרון אפו.

ספר "מקח טוב"

והשיבך ה' מצרים באניות בדרך אשר אמרתי לך לא תסיף עוד לראתה (כח. סח)

הקללה ועונש הגדולים ביותר, זהו הכשלון בחטא. וחז"ל באבות מזהירים ומתריעים כי: עבירה גוררת

עבירה. היינו, הסכנה והקללה הגדולה ביותר ממעשה עבירה, היא הכשלון בעבירה נוספת. כך רואים אנו שבתוכחה, כאשר לאחר כל הקללות הקשות נאמר: "והשיבך ה' מצרים באניות", הגם שנאסרה על ישראל השיבה למצרים, מכל מקום בשל חטאיהם, יוליכו אותם למצרים בעל כרחם: "בדרך אשר אמרתי לך לא תוסיף עוד לראותה". רב רובין בספרו "טללי אורות"

הלכה: ריקון כיור ממי השריית כביסה

מי שהניח בערב שבת בגד בתוך כיור עם מים וחומר כביסה, האם מותר בשבת לרוקן את הכיור, כדי שהבגד לא יישאר מושרה במים? מותר לפתוח את פקק הכיור בשבת ולרוקן את המים, מכיון שהמים אינם מוקצים שהרי ראוי לנקות איתם טינופת. אולם צריך להיזהר שלא לטלטל את הבגד, כיון שיש חשש שמא יסחטנו.

ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: הפתגם הוא סיפור קצר על ניסיון ארוך

ספר "שמחה"

חקירה: מצוה קיומית

היא שלילה או חיוב. למשל מצות ציצית, האם גדרה שאסור ללבוש ארבע כנפות בלי ציצית (שלילה), או כשלוש ארבע כנפות יש מצוה להטיל ציצית כשאר כל מצוה, וכמו מצות תפילין (חיוב) (שערי יושר ג-יט ד"ה ואם: בדעת המנחת חינוך, שלילה דעת עצמו, חיוב)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: פסוק מפורש: עם הארץ הבדיל במוצאי שבת על הכוס וכשהגיע לבשמים בדרך "שהכל". כאשר ניסו הנוכחים להעמידו על טעותו, נענה ואמר להם: הרי פסוק מפורש הוא בסידור: "שהקול יפה לבשמים".

ספר "חד וחלק" חלק ב' (נו)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ייס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוז, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מוח, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

